

Referat FFD's Generalforsamling 2022 på Idrætshøjskolen Bosei den 6.-7. oktober

Dagsorden punkt 1 - Valg af dirigenter

Eva Terp-Hansen, Nordjyllands Idrætshøjskole og Hans Christian Nielsen, Roskilde Festival Højskole vælges til dirigenter.

Det konkluderes, at generalforsamlingen er lovligt indkaldt.

Jan Lundum, Silkeborg Højskole, Maria Kangas, Livsstilshøjskolen Gudum, Michael Willemar, Idrætshøjskolen Sønderborg, Lars Gjerlufsen, Den Rytmske Højskole, vælges til stemmetællere

Dagsorden punkt 2 – Bestyrelsens beretning forelægges til godkendelse

"I forstaden går vi ikke ind for halalkød og transseksualitet og vaganisme og bare tæer. Vi er heller ikke imod. Vi er bare hamrende ligeglade. Kolde som jordbæris", skrev justitsminister Mattias Tesfaye i et debatindlæg i Politiken for nyligt.

Protesterne fra højskoleelever og mine egne døtre over så firkantet et budskab ringede mig i ørerne, da jeg læste det. Alligevel tilslutter jeg mig hans opfordring til alle om at lytte lidt mere nysgerrigt, til det vi ikke kan forstå.

Tesfaye forudser en valgkamp imellem sentimental landbrugskonservatisme på den ene side og eliten i salonerne på den anden. Jeg kunne godt komme på flere fronter, herunder Tesfayes egen. Men jeg tilslutter mig hans forudsigelse om hvem der bliver skænderiets taber, nemlig: "danskerne".

Den politiske appetit er dalende.

Hele 14 opstillingsberettigede partier har vi i den valgkamp der nu er begyndt. Og i et stadig mere komplekst politisk landskab.

- Partiernes legitimitet lider under faldende medlemstilslutning.
- Hadtale og falske nyheder spredes uhyggeligt hastigt.
- Og Sociale medier baseret på en forretningsmodel der belønner vrede og negativitet, gør en skade på vores samfund, vi, med FN's generalsekretær Antonia Guterres' s ord, endnu kun fornemmer dybden af.
- Samtidig, er vores evne til uenighed blevet langt fra robust.

Det er populært at idyllisere fortidens debatkultur, i bekymring for den vi har. Men vi glemmer måske, at selv Grundtvig kunne være ligeså uforsonlig, stædig, perfid, onskabsfuld og polariserende som debatten kan være i dag.

Den store forskel er måske ikke alene "tonen" i debatten, som vi efterhånden taler meget om, som i det forhold at vi ingen rigtig fælles offentlighed har?

For Grundtvig var **den regelmæssige fysiske forsamling** vigtig. Den fysiske forsamling mente han var fundamental – mere end Bibelen selv.

Vi samles ikke helt på samme måde i dag, som nogle gjorde engang.

- Vores medieforbrug er individualiseret, og med det får vi ret forskellige versioner af sandheden om vores samfund.
- Den store fokus på tempo og effektivitet, New Public Management har kanoniseret, fortrænger de små fælles praktiske og personlige lommer af samvær – lejrskolen, madlavningen, kaffedækningen, opvasken, til familien, og de helt nære cirkler.

I Højskolerne samles vi netop i fysiske fællesskaber, hvor de der er vokset op i forstaden og forstår hvad Mattias Tesfaye mener når han taler om "mentalitet vestegnen", de der har gået på lilleskolen inde i byen, de der er vokset op omgivet af marker og de der har haft tykke bøger på barndomshjemmets reoler, mødes. Ideelt set.

I Højskolerne ved vi, at samtalen der opstår over opvasken, i bogruppen, i øvelokalet, atelier'et eller i omklædningsrummet, er uhyre værdifuld. Det møde, kan skabe forståelse, solidaritet og samhørighed.

Unge demokratiske deltagelse

"Danske unge har mindre mod på at deltage i det politiske", lyder konklusionen, når europæiske målinger dokumenteret, at danske unge er blandt de mest vidende om politik og demokrati, men samtidigt er de der har mindst mod på at præge eller udfordre systemet.

Det har også været min egen konklusion.

De danske unge er optaget af at **forsvare og bevare**, snarere end udfordre vores demokrati.

Det kan være svært at forstå deres tilsyneladende passive tilgang. Og mange modne voksne efterlyser ofte at unge protesterer og danner nye folkebevægelser – for klimaets og for fremtidens skyld.

Vi efterlyser at de sætter aftryk på samfundet præcis på samme måde som vi selv gjorde det, senest kom kritikken fra 3 tidligere kulturministre (Hilden, Gerner og Elbæk), da de debatterede Højskoler på Dannelsesfestivalen Resonans, på Oure, i august.

Men måske er det i virkeligheden en kæmpe misforståelse?

- Måske har unges påvirkning bare taget helt andre, mere subtile former?
- Måske er det mere rigtigt at sige, at unges politiske agendaer, og måden de udtrykker dem på, er blevet mere "implicit", og stille?

På Danmarks Designskole, fortæller rektor Lene Tanggaard om studerende der skaber lommer i mode til kvinder, i kampen for ligestilling. Og de designer møbler med særlig viden om autisme, men som er smukke for alle, med lighed som ideal.

I et helt nyt, ret omfattende, tværgående studie tegner Ungdomsforskeren Maria Bruselius-Jensen, et portræt af en generation med

- høj moralsk bevidsthed om egne privilegier - OG
- en stærk forpligtelse overfor idealet om at "alle skal kunne være med".

I de traditionelle demokratiske deltagelsesformer fylder unge fortvivlende lidt. Faktum er, at unge har en faldende deltagelse i valg, i aktivisme og at færre af dem er medlem af et politisk parti.

Men måske skal vi spørge os selv, om vores traditionelle ide om "deltagelse", skygger for respekten for denne generations egen deltagelsesform?

Forskerne kalder det "**mikro-politiske udtryk og handlinger**", og straks vi hører sætningen, tror jeg de fleste af os får en myriade af hverdagsituationer med højskoleelever op på nethinden. Situationer, hvor de insisterer på grundlæggende respekt for forskellighed, og på adgang for alle. Også når det er virkelig bøvl.

Overfor de mikro-politiske handlinger, står for mig spørgsmålet om **MAGT**.

For hvordan opnår den generation MAGT i det der rækker ud over dem selv, hvis deres handlinger er subtile?

Hvordan opnår de indflydelse i det frie danske folkestyre?

Derfor er spørgsmålet til os Højskoler:

Hvis unges politiske påvirkning af samfundet er subtil og i det nære, hvordan arbejder vi så, som Højskoler med demokratisk dannelse?

Hvilket deltagelsesideal lægger vi os ind i, i vores praksis?

Hvad peger vi ind på, når engagementet skal finde et sted at trives efter højskoleopholdet? Foreningslivet? NGO'erne? Partierne?

Er vores dannelsesprojekt et der handler om at tilegne sig deltagerkompetencer ved at opnå forståelse af de demokratiske strukturer som allerede findes? Eller er der plads til tilblivelsen af nye?

Det skal vi tale med hinanden om,

- på årsmødet i dag
- i forbindelse med tilblivelsen af Frirummets bog om demokratisk deltagelse
- i et netop vedtaget Nordisk samarbejde hvor de nordiske højskoleforeninger ser vores egen indsats efter i sømmene og samtidigt rækker ud til højskolekræfter i Polen, Ukraine og Baltikum
- og i det stipendieprogram vi drømmer om at skabe, for unge "change-makers" fra det globale syd & fra lande hvor demokrati har trange kår

For demokratisk deltagelse er ikke bare et strategisk indsatsområde, det er vores "core business".

Unge trivsel

Unge mistrivsel dokumenteres i utallige undersøgelser i et omfang, ingen længere kan betvivle.

De fleste af os kender ikke bare fænomenet fra medierne, men i høj grad fra vores højskoleelever og fra vores egne familier og venner.

"Vi kan se at unge har en dårlig mental sundhed, og at den bliver dårligere for hver gang vi gennemfører undersøgelsen", konkluderede Sundhedsstyrelsen i foråret. Og jeg skal spare jer for de nedslående statistikker.

Som samfund skal vi tage mistrivsel dybt alvorligt. Vi er nødt til at anerkende at det ikke bare er et individuelt, men også et strukturelt problem. Vi må give unge, der har brug for det, den hjælp, de behøver. Og vi skal sørge for, at hjælpen ikke kun når ud til dem, hvis forældre kan betale en timepris på 1200 beskattede kroner i timen hos psykologen, fordi ventelisterne er håbløse.

Men samtidigt, skal vi ændre den måde vi taler til og om unge på.

For unge er mere end mistrivsel. Unge er mere end ofre for et kæmpe præstationspres. Unge er mere end uddannelse. Unge er mere end arbejdskraft.

Unge er mennesker. Unge er borgere.

Mandag Morgen offentliggjorde, sammen med Dansk Ungdoms Fællesråd, for få uger siden en undersøgelse om unges trivsel, som dokumenterede at unge som har "frirum", fx i foreningslivet, har en bedre trivsel, end unge uden frirum.

For mig, som inkarneret pigespejder er det en velkommen anerkendelse af foreningernes værdi, som jeg tror hele Dansk Ungdoms Fællesråds bagland taknemligt tog imod. Og som højskoler kan vi også trygt lægge os ind i samme fine bekræftelse af vores nødvendighed.

Alligevel er der noget der skurrer...

For "frirum" fra hvad? Altså unge har brug for frirum fra præstation? Fra uddannelse? Fra hvad helt præcist? Fra tilværelsens alvor?

Jeg tror vi begår en kæmpe fejl, hvis vi som samfund italesætter unge som så skrøbelige, at de skal "skærmes" i åndehuller hvor de kan få lige præcis nok styrke til at gå tilbage i "det liv de ikke kan undslippe".

Udfordringen her er helt konkret højskolehverdag.

Vi mærker forandringen i eleverne. I hvert fald de af os, der har været med længe.

Men uanset udfordringens omfang, må højskolerne ikke reducere os selv til "**trivsels-skadestuer**". Vi er, og skal være, meget mere end det.

Det er fristende at undlade at lægge yderligere pres på unge med påmindelser om vores fælles ansvar for den fælles fremtid, vi som borgere forvalter.

Men måske er unges aftryk på samfundet og på fremtiden ikke bare deres ret – og pligt.

Måske er den også en del af nøglen til mindre mismod og afmagt?

Måske skal vi som samfund ikke være så bange for, at deltagelse vil øge præstationspresset, men tværtimod lade dem erfare,

- at de kan opnå **reel indflydelse**, og
- at et engagement, der rækker ud over dem selv, styrker tryk og håb?

Måske kan trivsel i virkeligheden kun lykkes, hvis også magten følger med?

Jeg tror **ikke** vi skal skabe frirum fra virkeligheden for unge.

Vi skal give dem friheden, i virkeligheden.

Korte kurser

Tor Nørretranders sagde for et par år siden, På Rude Strand Højskole, en sætning de færreste af os ville kunne slippe afsted med at sige i en forsamling med så imponerende en gennemsnitsalder.

Han sagde om samfundets samlede tilstand: *"Vi er kollektivt stedt ligesom et deprimeret menneske, der ikke kan se nogen lys vej frem. Men vi er NØDT TIL at se frem og tage ansvar. Og se os selv som nogle der vil skabe en fremtid"*,

Han mindede om at tiden endnu ikke var inde til at **pensionere samfundssindet, pakke rullekufferten og nyde tilværelsens sødme ved poolen på Mallorca.**

De modne voksne danskere er en stadig voksende gruppe, med enorm politisk indflydelse. Ikke bare i civilsamfundet. De er DEN "største bøf på Savannen", de politiske partier gerne vil tækkes.

Heldigvis melder vores seniorhøjskoler, og alle I der har korte kurser, om jeres daglige møde med kloge, stærke og spændende seniorer, som stadig har meget at byde ind med. Og de bliver stadig flere.

Hvordan arbejder vi med vores hovedsigte, livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, på vores korte kurser for seniorer?

Er vi ligeså optaget af at stimulere engagement, at arbejde med bæredygtighed, demokratisk deltagelse og medansvar for helheden, som vi er på vores lange højskoleophold?

Er golf, bridge, slægtsforskning, keramik, erindringer og poesi lige så meget "**en vej ind i højskolens hovedsigte**", som sangskrivning, forberedelse til journalistuddannelsen, rappelling, mountainbike og møbeldesign er det for de lange kurser?

I 2010, var vi som skoleform snublende tæt på at helt at miste tilskuddet til de korte kurser, i en politisk spareøvelse. Vi kan ikke tage forståelse af deres værdi for givet.

Vores korte kurser er et utroligt potentiale, for det vi som samfund har brug for meget mere af:

- Et kurateret samlingspunkt
- Et fællesskab
- En bro imellem mennesker med helt forskellige afsæt
- Et tænkested
- En arena m lav magtdistance, hvor vi møder forfattere, tænkere & mennesker med magt

Har vi brug for at styrke fortællingen om vores korte kurser, og den forskel de gør, for de mange modne og ældre vokse der befolker dem?

Er der nok der kender muligheden?

Kunne vores korte kurser bidrage mere til at styrke den demokratiske samtale, og bidrage mere til den grønne omstilling, end de gør nu?

Det håber jeg at vi sammen kan blive klogere på. I dag, og i tiden der kommer.

Elever

Der er ikke plads til mange margueritruter i dansk uddannelsespolitik. Uanset om "omvejen" viser sig at være en "gen-vej".

Ønsket om effektive løsninger, gør løsninger for de få, næsten helt umuligt at etablere. Ikke mindst for de unge der ikke finder vej til job og uddannelse.

På årsmødet i Ollerup for to år siden, fandt Venstres Kristian Jensen og SF's Jacob Mark en alliance, som resulterede i 2 års forsøg med at muliggøre højskoleophold som en del af FGU. Et forsøg, som slutter til nytår i år.

Jeres mandat på det årsmøde var meget klart:

- 1) Forsøg er tunge at løfte, og
- 2) det tager lang tid for unge, og de der vejleder dem, at finde nye stier.
- 3) Vi har brug for permanente muligheder for de unge som højskole kun sjældent er realistisk for.

Det arbejder vi ihærdigt på at lykkes med. Det vi ER lykkedes med, er at få forlænget ordningen i 2023 med 3 millioner kroner. Det er særligt vigtigt for denne gruppe unge, hvor udbyttet af højskoleopholdet grundlæggende kan ændre deres fremtid.

Selvom forsøgsordningen har været udfordret af en stærk underfinansiering af FGU-skolerne, og en meget lav elevtilslutning PÅ FGU-skolerne, er det alligevel lykkedes at realisere forsøget.

Henrik, elev på Brande Højskole, fik afgangseksamen og mod med i bagagen. Med hans egne ord:

"På Brande Højskole kunne jeg nå at følge med. Lærerne var rigtig gode til at gentage tingene, hvis man ikke havde forstået det i første omgang, og de havde meget bedre tid til at hjælpe. De blev bare ved og ved, indtil man havde fanget den. Derfor kunne jeg tage både min dansk- og matematikeksamen"

Men hvorfor skal det lige ske på en højskole, spørger vi måske hinanden?

Det spørgsmål tror jeg at Center for ungdomsforskning, snart vil give os svaret på. Det er nemlig helt grundlæggende et unikt tilbud – at kombinere et fagligt, socialt og personligt udbytte. CEFU skriver:

*"Hovedparten af de unge fremhæver det at blive en del af et fællesskab med andre unge som særligt vigtigt ved at være på højskole... **For nogle af dem er det første gang de oplever, at de overhovedet ER del af et fællesskab med andre unge**"...*

Corona-krisens virtuel undervisning, udmattelse og usikkerhed, styrkede mange unges vej til højskole. Her, på bagkant af pandemien er et historisk højt elevtal nu ved at stabilisere sig, om end på et lidt højere niveau end før corona.

En kortlægning af vores elevgrundlag viser, at med undtagelse af unge med anden etnisk baggrund og unge fra Danmarks mest velhavende hjem, så afspejler eleverne på vores lange kurser ret præcist befolkningen.

Men ser vi på uddannelsesbaggrund, er billedet mere skævt.

Højskoleelever med studentereksamen er 9 % flere end befolkningen generelt, og kun 6% af de lange højskoleelever har en erhvervsfaglig uddannelse, inden de tager på højskole. Det er altså på uddannelsesbaggrund, skævheden opstår, ikke på social baggrund.

Jeg sagde i min indledning, at Højskolerne netop samler i fysiske fællesskaber, hvor

- de der er opvokset på vestegnen
- de der har gået på lilleskolen inde i byen
- de der er vokset op omgivet af marker og
- de der har haft tykke bøger på barndomshjemmets reoler, mødes.

Og det er rigtigt. Ideelt set.

Men mødet sker kun, hvis meget forskellige grupper unge, også de der ikke har højskole som tradition i familien, introduceres til højskole som mulighed.

Der har vi endnu lidt vej at gå...

Klima & energi

Vi har som skoleform længe været i gang med at danne til bæredygtighed, at skabe håb for klimaet og for fremtiden. En myriade af gode eksempler på hvordan bekymring kan omsættes til håb, eksisterer allerede på næsten alle højskoler.

Vi ser at eleverne finder viden og mod i fællesskabet. Handlekraften er håbeful.

Potentialet spirer allerede, indenfor så forskellige områder at styrken i skoleformens mangfoldighed manifesterer sig helt konkret. I arbejder med:

- Cirkulær innovation i design og materialer
- Biodiversitet & naturdannelse
- Havebrug & selvforsyning
- Bæredygtigt byggeri
- Science, Engineering & entreprenørskab

Potentialet er helt evident. Men ofte mangler vi faciliteter og ressourcer.

På vegne af hele skoleformen har vi derfor rakt ud til en stor fond, med ønsket om at sætte et større millionbeløb af til at styrke **"højskolernes bidrag til en bæredygtig udvikling"**.

I beslutter selv om I vil række ud efter midlerne, og hvad jeres unikke bidrag som højskole, så skal være. Om 2 uger ved vi, om det lykkes. Vi fornemmer at der er grund til optimisme, og lykkes det, vil I kunne søge op til 2 mio. kroner pr skole til jeres indsats, allerede inden året er omme.

Fondssamarbejdet vil ikke alene kunne understøtte den enkelte højskoles arbejde med bæredygtighed, vi vil også kunne skabe rum for udveksling af erfaringer indenfor skoleformen.

I samarbejde med resten af uddannelses-Danmark, under initiativet ”**National Handleplan for bæredygtighed i Uddannelse**”, håber vi at kunne skabe mulighed for vidensdeling på kryds af tværs af uddannelsessektoren, og på at kunne understøtte erfaringerne med forskning.

Samtidigt har Ruslands krig i Ukraine, sendt vores energiregninger på himmelflugt. Ikke bare på højskolerne, men overalt. Og det står klart, at krigen bærer både meget konkrete udfordringer og samtidigt muligheder for kampen mod klimaforandringerne med sig.

Vi har stillet os sammen med familien – Efterskolerne, Friskolerne & DGI – i arbejdet for gode løsninger, også politisk. Sammen skal vi tænke langt.

- Bane vejen for forsyningssikkerhed,
- for priser vi ikke knækker nakken på –
- og for reel mulighed for at omlægge vores skolars energiforsyning, så den bliver grøn.

Allerede nu luftes forskellige modeller politisk – mulighed for at danne andels-fællesskaber om sol-energiparker, store nationale puljer til omstilling og statsgaranterede lån fx

Energi, bliver en vægtig del af valgkampen.

Og vi vil som selvejende institutioner kæmpe for at blive tænkt med, så vi kan bidrage til at vi lykkes med den grønne omstilling.

Også i den del af omstilling som bliver den allerstørste.

Nemlig den der ligger hos den enkelte.

Vi må ikke vente med at handle til en masterplan for hele verdenssamfundet rulles ud. Den forandring kan vores politiske strukturer ikke løfte.

Et folkeligt engagement er helt afgørende for løsningen af klimakrisen. Bæredygtighed må ikke blive reduceret til et anliggende kun for politikere, NGO’er og aktivister.

Flest muligt skal med. For klimaets, og for fremtidens skyld.

Bæredygtigt arbejdsliv

På to af hinanden følgende medlemsmøder, har lærere og forstandere drøftet hvordan vi sammen kan sikre at et arbejdsliv i højskolerne, er bæredygtigt.

Det klare signal vi på medlemsmøderne modtog, og det mandat vi har arbejdet efter er at

Det er vigtigt, både for den enkelte, for skolerne og for skoleformen.

47% af skoleformens højskolelærere, er kommet til igennem de sidste 7 år.

Og vi ved at

- netop fordi skoleformen er fri for curriculum,
- fordi ingen anden skoleform har samme sigte som højskolerne, og

- ingen har en tilsvarende form og didaktik

så tager det tid og kræfter at finde sin egen balance og opbygge et personlige fundament af undervisningsmateriale som vil være relevant for eleverne.

Vi skal være opmærksom på at understøtte nye lærere, - både som ledelse og som kollega.

Mange højskoler har underskrevet **Charter for arbejdstid**, som vi sammen skabte kort efter at Staten, personificeret af vores daværende minister Bertel Haarder afskaffede det undervisningstimental som sikrede skoleformens kobling imellem undervisning og samvær. Aftalen satte et loft for en fuldtidsansat højskolelærers undervisning på max. 500 klokketimer.

Men vi præciserede ikke hvordan aftalen skulle omsættes for timelærere.

På medlemsmødet i Vejle 2. september, var der opbakning til at tilføje Charteret den præcisering, at timelærere højst underviser 1/3 af det, en fuldtidsansat lærer underviser. Altså 1/3 af de maksimale 500 timer. Den tolkning vil derfor nu blive tilføjet charteret.

Højskolelærernes lønudvikling blev gennemgået både på medlemsmødet på Brandbjerg i marts og på medlemsmødet d. 2. september i Vejle, efter en indsamling af data.

Lønudviklingen har siden højskolelærernes store lønløft i 2013, alene fulgt prisudviklingen.

Vi kan nu se, at **de færreste skoler har taget hul på at arbejde med "ny løn"**.

På begge medlemsmøder var der enighed om, at højskolelærernes lønudvikling fortjener opmærksomhed.

Bestyrelsen fik på mødet på Brandbjerg mandat til at udarbejde et konkret forslag, og fremlagde på mødet i Vejle et forslag om en norm for ny løn på min. 4-5% af lønsummen.

Nogle kunne nok ønske sig en større norm, andre en mindre. Men vi ved, at vi ikke må glemme TAP-området, derfor er det vores indstilling at 4-5% er et godt sigtepunkt nu.

På forstandermødet fredag d. 25. november, vil vi sørge for inspiration til forskellige modeller for hvordan "ny løn" kan etableres, så hver højskole kan finde den model der passer til det værdigrundlag der er jeres.

Vi vil følge udviklingen, med dataindsamling, og erfaringsudveksling, fordi det er fælles anliggende, og et fælles ansvar, at sikre bæredygtige arbejdsliv i højskolerne.

Afslutning

Højskole har aldrig været et neutralt fænomen.

Vores hovedsigte – livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse - KRÆVER intention. Hovedsigtet giver slet ikke mening, uden at ville nogen noget.

Højskoler ikke bare MÅ have et eget værdigrundlag. Vi SKAL, som I ved, fundere vores arbejde på et grundlag af værdier hver enkelt skole selv definerer. Sammen med en enorm frihed til at skabe indholdet af højskolens konkrete udtryk, **er højskole i Danmark en fantastisk mangfoldighed af dannelsessteder**, som meget forskellige mennesker finder oplivning, oplysning, ståsted og virkelyst i.

Skoleformens mangfoldighed er ikke vores svaghed. Den er vores styrke.

Højskolen har altid være bevægelig.

Den har siden 1844 været relevant generation, for generation, fordi vi har et stærkt, klart og rodfæstet fundament af intention, og en kæmpe fællesmængde vi som skoleform, møder vores højskoleelever med.

Og fordi vi til stadighed tilstræber at finde mødet imellem det vores elever har brug for, det de er klar til at høre, det de er klar til at tale om og arbejde med, det som samfundet sukker efter og det vi vil dem.

Eller som Ludvig Schrøder, forstander på Rødding og senere Askov, formulerede det i 1871:

”Når en flok unge mennesker er samlede på en skole, der ikke har nogen eksamen til sit endemål, så bliver der ikke alene spørgsmål om, hvad vi, lærerne har at sige, men også om, hvad de unge vil tage imod. Der hvor lærernes evner og lærlingenes trang mødes til en given tid, der ligger skolens gerning”...

Tak Thor, for at minde os, om det fine og hyper aktuelle citat.

Jeg vil slutte min beretning med at sige tak

Tak til Vores samarbejdspartnere

- Kulturministeriet, departement & styrelse – tæt dialog og forbilledligt samarbejde
- Politiske Danmark, for ukuelig opbakning, over hele det politiske spektrum
- Højskolehistorisk forening & Den frie lærerskole
- DGI / Charlotte
- Friskolerne, Peter Bendix & Søren Stein
- Efterskolerne, Torben Vind & Bjarne

Tak til FFDs bestyrelse for et inspirerende & frimodigt samarbejde

Til FFDs sekretariat for ild og hjerte

Til Betina Egede for den første tid, og for den der kommer, med din kyndige ledelse

Til Ubberup Højskole, for opbakning og tålmodighed, lige til det sidste

Og vigtigst af alt - til alle jer i salen her – for flot, og relevant højskole over hele landet

Tak for tilliden. Og tak for ordet.

Debat om beretningen

Jan Lundum, Silkeborg Højskole

Det er ikke alle unge, der har mulighed for at træde op på ølkassen. Vi skal bære et ansvar. Tager vi et tilstrækkeligt stort ansvar ift. en mangfoldig højskole? Er der plads til alle? Vi skal være opmærksom på at fortælle alle unge, at de har muligheden for at blande sig. Vi skal tale de sårbare unges stemme, indtil de selv formår at gøre det. Vi skal hjælpe dem. Det skal vi tale mere om.

Malthe Ibsen, Ubberup højskole

Tak til bestyrelsen for at tage fat i emnet. Ikke mindst oplæg til at afsætte min. 4% af lønsum til tillæg. Det står ikke så godt til i forhold til lærernes lønforhold. Kun 8-9% af lærerne får tillæg, viste den seneste lønundersøgelse fra FFD. Er bange for at det kommer til at bidrage til øget ulighed pga. det frivillige element. Vi ønsker en overenskomst, så vilkår er ens for lærerne, uanset hvor man er ansat. Kan vi stile højere end at komme på niveau med efterskolelærerne, som også ligger lavt ift. lønniveau? Måske mere relevant at komme tættere på gymnasielærerne. Til skolerne: grib chancen for at drøfte det her med lærerne om løn og tillæg.

Merete Østergaard, Den skandinaviske designhøjskole:

3 ting. bæredygtige arbejdsliv: godt oplæg og vigtigt, men jeg synes ikke vi er færdige med at drøfte lønvilkår for lærere. Vi har en særlig skoleform, som kalder på særlige vilkår. Hvordan får vi tal og procenter til at gå op med den særlige skoleform? Hvordan holder vi fat i det særegne? Hvis en medarbejder leverer et stykke arbejde for skolen, der skaber værdi, skal man have løn for det. Mange steder er der mange frivillige, og det er jo godt, men man skal have løn for sit arbejde, hvis det giver værdi for højskolen.

Mads Rykind, Rødding Højskole

Dejligt, at vi er kommet igennem Coronakrisen. Det burde give mulighed og luft til at have fokus på højskolesagen – hvorfor holder vi overhovedet højskole? Hvad er højskolens kerne og opgave? Jeg vil derfor opfordre til at bestyrelsen og evt. Højskolebladet afholder debatarrangementer, bogudgivelser, idedebat etc. For at forhindre, at vi går åndeligt i stå, og vi glemmer, hvorfor vi overhovedet eksisterer. Måske kan det også give mere indspark fra højskolerne i samfundsdebatten.

Opfølgning på resolutionsforslag fra 2018: I 2018 viste en undersøgelse, at kun 67% af forstanderne og 24% af lærerne bor på højskolerne. Men vi blev lovet, at der blev undersøgt, hvordan mere personale vil kunne bo på højskolen og dermed understøtte højskolens formål. Så vidt jeg kan se, er der sket bekymrende lidt. I mellemtiden er vores bekymring blevet bekræftet, og der bor nu kun – 4 år senere – 60% forstandere og 20% lærere på højskolerne. Skal denne udvikling have lov at fortsætte? Er det bestyrelsens ønske og bevægelsens ønske? Så mit spørgsmål er, hvornår kommer der handling bag ordene, og hvad er bestyrelsens plan for at styrke bopælspligten?

Søren Launbjerg, Den internationale højskole

Kommentar til bæredygtigt arbejdsliv, charteret: Det betyder for Den internationale højskole med vores timeansatte medarbejdere, at de max vil kunne undervise 6 lektioner om ugen. Det er problematisk at fokusere på den enkelte timelærer – i stedet for det samlede timelærerudbud.

Merete Østergaard, Den skandinaviske designhøjskole

Mangfoldighed: fokus på kønsfordeling, diversitet ift. mangfoldighed. Kun 3 ud af 9 deltagere i vekselvirkningsdebat var kvinder – det er problematisk.

Bopælspligt: Jeg var på mit første møde i 2018, hvor Mads og Erik fremsatte deres forslag om bopælspligt. Det blev stemt ned. Som den demokrat, jeg er, tænkte jeg, at så har det været oppe, blevet diskuteret igennem, og det blev ikke stemt igennem – så er der ikke grund til at tage det op

igen. Men når det nu er oppe, vil jeg sige, at det må vi beslutte og eksekvere ude på de enkelte højskoler.

Jakob Bonderup, Engelsholm Højskole

Tak for en god beretning og for, at der bliver sunget så meget. Mit ærinde er at snakke om fællessang, for mange snakker om, at Corona har fået fællessang til at blomstre. Salgstallene på Højskolesangbogen er steget. Men jeg har en kæphest: Da jeg startede som højskolelærer i 1996, var man næsten sikker på at få et højskolejob, hvis man var pianist. Frygten for stilhed eller den stille fællessang er stor; Til naturmødet på Mors sidste år sad der en pianist og en dygtig sanger, der sang for. Under Corona kunne man bare skrue op for Phillip Faber. Man skal passe på med at sætte en forsanger op – folk synger med, hvis de får plads til det. Og det handler om deltagelse. Vi skal væk fra præstationsamfundet. Min opfordring er at lade stilheden sænke sig, det er forudsætningen for, at lydniveauet stiger.

Stig Skov Mortensen, Den rytmiske højskole

Bekymring: Hvad er det for et fokus, som FFD IKKE har? Vil gerne bakke op om en idédebat. Vi mangler tid og fokus til at samles. Opfordring til at mødes mere i netværk, samarbejder og hos hinanden. Idé: Supplér udviklingspuljen med en hurtigt arbejdende, lettilgængelig pulje, hvor man kan tage besøg hos hinanden. Puljen skal dække udgifter til frikøb, kost og logi. Det er meget givende at være på besøg. Desuden kunne pulje bruges til at genstarte faglige fællesskaber, som desværre i mange tilfælde er udslukte. Forslag: frigiv midler fra reserven til at finansiere en sådan pulje. Det vil være med til at sikre fælles ståsted.

Vi har desuden forsømt samtalen om det gode arbejdsliv på skolerne, og derfor er vi endt her. Dette kan ikke kun løses ved at dele tillæg ud.

Det gør noget væsentligt ved skoleformen, at der er så mange nye. Er vi trygge ved at få viderebragt skoleformens kerne?

Heidi Hansen, Lejre Højskole

Har givet TAP 17,1% i pension. Ellers svært at være lønførende. Ift. bopælspligt: Har fået indskrevet i kontrakt at hun ikke skal bo på skolen. Har brug for friheden fra at skulle bo midt i det hele. Det er dog vigtigt at der er en lokal forankring. Synes der mangler samtalen om åndsfællesskabet.

Trine Larsen, Gymnastikhøjskolen i Ollerup

Har en hund, Lotte. Lotte er en blanding. Den blanding hedder en BOOMER. Hun giver hundekys til eleverne – gennem disse sanseindtryk skabes der følelser. Ift. hjemlighed og bopælstilknytning glemmer vi at tale om hvad det har af konsekvenser at bo på sin arbejdsplads på godt og ondt. Det skaber et unikt fællesskab, men er også sårbart.

Ift. det bæredygtige arbejdsliv: Som højskolelærer på 15.år: Jeg mangler lidt ro. Vi accelererer derudaf også som lærere. Hvor er det rum, vi kunne give eleverne, hvor der ikke behøver at ske noget?

Simon Langkjær, Rødding Højskole

Bakker op om Stig Skov Mortensens forslag. Har tænkt over den demokratiske inddragelse af lærere. Opnåelse af viden og at have mulighed for at sætte dagsorden. Opfordrer til, at man laver et bedre og mere grundigt bearbejde forud for årsmøder. Der er ikke nok viden i omløb. Hvis man ikke har nok viden, eller føler man bliver hørt, ønsker man en juridisk sikret ret til at være "herre i eget hus". Ansatte og ledere: tal sammen

Lisbeth Trinskjær, Formand

Det bæredygtige arbejdsliv: Balancegang organisatorisk. Men ja, det skal vi tale mere om. Tak for nuancerne. Dette årsmøde bærer præg af, at vi taler om områder, vi har arbejdet med, men vi skal snart ind på nogle nye områder. Jeg er enig i, at vi har brug for at genbesøge, hvordan vi ser os selv som skoleform.

Bopælspligt: Vi har arbejdet rigtig meget med det og undersøgt muligheder og håber at blive klogere på det igennem forskning, der bliver gennemført.

Løn: Vi skal tale om, hvordan vi præcis forstår udregningerne. Det vigtige er, at der ikke er timelærere, der underviser lige så meget som de fastansatte lærere, men til den halve pris. Og vi skal også tale om frivillige.

Til Jakob Bonderup: Vi har en fælles kæphest.

Forsamlingen godkender formandens beretning

Dagsorden punkt 3 - Det reviderede regnskab forelægges til godkendelse

Det reviderede regnskab fremlægges af FFD's *generalsekretær Betina Egede Jensen*.

2021 mindede på flere måder om det foregående år 2020. Corona lagde fortsat dæmper på en række aktiviteter og krævede samtidig stor opmærksomhed på andre områder. Udgivelsen af den nye højskolesangbog i slutningen af 2020 fortsatte det overraskende store salg ind i 2021. Årets resultat endte med et overskud på 3,1 mio. kr mod et vedtaget budget i balance.

I sammenhæng med øgede indtægter ses et merforbrug på ca. 1 mio i forhold til det budgetterede. De to hovedårsager til dette er:

- personaleudgifter basis, hvor der er et merforbrug på ca. 600.000 hvilket primært skyldes skift af generalsekretær og regulering af hensættelse af feriepengeforpligtelsen
- Udgiften til rådgivning er ligeledes øget. Det er den ud fra en beslutning om en øget bemanning i rådgivningen, som en kernefunktion i foreningen og ikke mindst i forbindelse med corona.

I forhold til balancen ender vi med en egenkapital, hvor der med det positive resultat fremkommer en reserve på 11. mio. og en fornuftig egenkapital på ca. 8 mio.

Debat om det reviderede regnskab

Uffe Strandby, folkevalgt revisor

Konkluderer på baggrund af regnskabet, at der er tale om en forsvarlig anvendelse af midlerne og konstaterer, at foreningen har en sund likviditet, og at der er udvist sparsommelighed. Desuden at årsrapporten er transparent og retvisende.

Merete Østergaard, Den skandinaviske designhøjskole

Sparsommelighed bør ikke være et adelsmærke i denne type forening.

Lisbeth Trinskjær, formand

Reserven blev etableret pga. usædvanlig høj indtægt ifm. udgivelsen af den seneste udgave af Højskolesangbogen. Hovedreglen for brug af reserven: Det kræver et flertal på generalforsamlingen eller på et medlemsmøde at benytte reserven. Undtagelsesvist kan bestyrelsen anvende op til 0,5 mio. kr., hvis fx der er en fond, der kræver egenfinansiering.

Jacob Mortensen, Hadsten Højskole

Roser for redegørelsen ift. anvendelse af reserven.

Kenneth Degnbol, Højskolen på Kalø

Foreslår at afsætte midler til en fond til nødstedte skoler. Det gør man ved Friskolerne. Det kunne fx være 5 mio. kr., der permanent lægges over i en sådan fond.

Lisbeth Trinskjær, formand

Bestyrelsen tager ideen med videre og vil undersøge, hvordan friskolerne bruger sådan en ordning.

Forsamlingen godkender det reviderede regnskab

Dagsorden punkt 4: Fremlæggelse af handlingsplan

Handlingsplanen fremlægges af *Simon Lægsgaard, næstformand*

Handlingsplanen udarbejdes af bestyrelsen og er ikke til afstemning. Bestyrelsen vil dog gerne have inputs og kommentarer.

Nogle nedslag i handlingsplanen:

1. Energigivende renovering er et stort ønske på mange højskoler. Forudsætter ekstern finansiering.
2. Ønske om at deltage i flere eksterne debatter på Folkemødet, så højskolestemmer høres i debatter om aktuelle demokratiske udfordringer. Byd gerne ind.
3. Grøn sangbog (ekstern finansiering), måske nye sange og udvælgelse. Vi vil høre jer, om I tænker, det vil have gang på jord?

4. Kurser af 6 ugers varighed. Kan åbne for nye elevgrupper. Har skolerne interesse i at udbyde denne slags kurser?

Jakob Bonderup, Engelsholm højskole

Vedr. Grøn sangbog: Anbefaler, at der laves workshops med gode fællessange og nedtone, hvad det skal bruges til. Hvis sangene i udgangspunktet skal tjene et bestemt tema eller formål, bliver det sjældent til gode, bæredygtige sange.

Rasmus Meyer, Krogerup Højskole

Er optaget af, hvordan vi tager del i den offentlige samtale som bevægelse. At vi alle har blik for det fælles bedste. Diskussionen om mangfoldighed er relevant, men vi skal være ærlige og tage nye greb i brug. Det skal være SU-berettiget at gå på højskole. På Krogerup har vi en elevpulje, som sender flere på højskole, der ellers ikke ville have råd.

Simon Langkjær, Rødding Højskole

Hvordan finder bestyrelsen organisatorisk frem til handlingsplanen? Det er uklart. Det er emner, der ligger i tiden, men hvordan indhenter man de her forslag, og hvordan foregår arbejdet? Hvordan kan man påvirke det?

Ditte Thomassen, Grundtvigs Højskole

Spørgsmål og kommentar. Vi sejrer ad helvede til med fællesskab og politisk velvilje. Men vi bliver lidt ens ift. omverdenen? En tanke om Folkemødet: Det kræver så meget af huset, men vi støtter ikke op om Ungdommens Folkemøde. Det er ærgerligt. Vi kunne godt lægge noget engagement dér, hvor der kunne være brug for vores overskud og engagement.

Simon Lægsgaard, næstformand

Til *Jakob Bonderup*. Tak for input. Det vil blive taget med.

Til *Rasmus Meyer*: Foreningen er først og fremmest til for at pleje højskolernes interesser. Projektet med Højskolernes Stemmer skulle gerne munde ud i at tale for det fælles bedste. Jeg tror ikke, man kan forestille sig, at staten vil betale mere til højskolerne uden nogle store krav.

Til *Simon Langkjær*: Når sådan en handlingsplan bliver til, så kommer det fra mange steder - forslag fra udvalg under bestyrelsen, noget fra data, politisk opmærksomhed og hele det demokratiske bagland: drøftelser på årsmødet, medlemsmøder m.m. Så baglandet er altid med.

Til *Ditte Thomassen*: Hvor mange tiltag skal vi tage fra foreningens side kontra fra højskolernes side? Der er styrke i, at vi er forskellige, men også i vores genkendelighed. Jeg er selv meget begejstret for, at vi er til stede på FM – vi rammer alle aldre. På Ungdommens Folkemøde fungerer det ikke. Det er klart, at vi hele tiden skal overveje, hvor vores kræfter er bedst brugt. Indtil videre har vi vurderet, at de er bedst brugt på Folkemødet.

Punkt 5: Indkomne forslag

Der er indkommet 2 forslag. Begge fra FFD's bestyrelse.

Forslag 1: Med henblik på at styrke skoleformen, foreningen og bestyrelsesarbejdet, de særlige indsatsområder og kontakten til de forskellige samarbejdspartnere, ønsker Bestyrelsen at Generalforsamlingen bakker op om, at Formanden kan være fuldtidshonoreret

Simon Lægsgaard, næstformand, fremlægger

PT har vi en fuldtidsformand, men det er en ekstraordinær ordning, der slutter i dag. Et meget stort behov for en indsats, der ikke kunne rummes inden for formandens delvise frikøb. Dette behov forsvinder ikke. Bestyrelsen kunne for så vidt selv beslutte, om formanden skal være fuldtidsformand, men i tråd med foreningens demokratiske linje, tager vi det op her. Det blev diskuteret på forstandermødet, og der var opbakning. Hvis generalforsamlingen ikke bakker op om denne løsning, står vi i den situation, at vi IKKE har en formandskandidat. Så indkalder bestyrelsen til en ekstraordinær generalforsamling.

I forslaget ligger det, at man vil kunne stille op som enten deltidsformand (50%) eller fuldtidsformand (100%). De facto vil det derfor være Generalforsamlingen, der i givet fald beslutter, om det skal være en deltids- eller fuldtidsformand.

Lønnen til en fuldtidsformand betales af foreningen. Principperne for lønniveauet: Vi har indhentet lønoplysninger fra lignende stillinger i lignende foreninger og fra de højest lønnede forstandere. Herefter lagde vi lønnen under disse tal. Når en fuldtidsformand går af, får man løn i tre måneder uanset, om man selv vælger at fratræde, eller om man ikke bliver valgt. Lønnen stiger ikke efter anciennitet. Udgift til frikøb til alle bestyrelsesmedlemmer står til 1,7 mio. i 2022.

Det er bestyrelsens vurdering, at udgiften til fuldtidsformanden vil blive dækket rigeligt af fondsmidler m.m.

Praksis for frikøb: Ens skole får op til et beløb, der svarer til den højeste grundløn for den stilling, man sidder i (uden tillæg eller andet). Det er bestyrelsens mandat at forestå frikøb. Formanden har indtil maj 2019 været frikøbt 50%, næstformanden 20% og alle andre 10%. Siden da blev næstformanden frikøbt 30% og formanden for LØ 20%, Det er bestyrelsens plan, at næstformandens frikøb sænkes til 20% igen.

Argumenter for forslaget:

1: Det er vores erfaring, at arbejdet med politisk positionering fylder stadig mere. Det er helt essentielt for at sikre skoleformen. Afgørende, at vi er i stand til at påvirke de politiske beslutninger. Vi har udarbejdet en fordeling af ansvarsområder mellem bestyrelsesformand og GS. Formandens opgave kræver netværk, politisk erfaring og enorme mængder af tid, opmærksomhed og fleksibilitet, der er svært at kombinere med en højskoleansættelse. Frygten er, at højskoler vil vægre sig ved at lade deres ansatte stille op til bestyrelsen, fordi deres ansatte mister fokus på højskolearbejdet. Politikerne skal ofte fodres med inputs fra civilsamfundet. Corona viste, at vi er godt tjent med en formand, der kan være på det rette sted på det rette tidspunkt. Vi ser frem mod omskiftelige tider, der vil øge behovet for opmærksomhed. Det konstante fokus på at få vores statstilskud til at holde kræver også et stort arbejde. Det kræver, at nogen står vagt. Det har f.eks. krævet enormt politisk vedholdenhed at få forlænget højskoleophold som en del af FGU.

2. Strategi. Vi er ambitiøse. Der venter f.eks. forhåbentlig store fondsmidler lige om hjørnet.

3. Samarbejde mellem bestyrelsen og dermed skoleformen og sekretariatet er blevet styrket med en fuldtidsformand. Husk på, at resten af bestyrelsen sidder med fødderne dybt forankret i skoleformen.

Det gør i bestyrelsens øjne en kæmpe forskel, at formanden har tid til alle opgaver, og det giver et langt stærkere bånd mellem sekretariat og bestyrelse.

Jens Maibom Petersen, formand på Silkeborg Højskole

Forstanderen på Silkeborg Højskole er enig i forslaget, formanden er ikke enig, og det er helt fint. Tak for indlægget, Simon. Hvor ville det have været godt, hvis meget af det, du sagde nu, havde været skriftligt fremstillet langt tidligere. Det har virket som en gedulgt, hurtig beslutning. Det ville have været godt at få en åben snak om det. Det er i virkeligheden meget processen, som jeg gerne vil anfægte. Jeg vil gerne bede FFD gøre sit hjemmearbejde endnu bedre, så det bliver klart, hvad det er, tingene koster, og hvad bliver besluttet. Så det er altså processen, jeg godt vil angribe. Det kommer os ved som forening, hvor skæringspunkterne er for GS/formand. Hvem ringer jeg til hvornår? Når man ansætter en general, kan man have klare forventninger, men når man vælger en formand, er det en anden sag. Kan man være sikker på, at vedkommende har de rette forudsætninger? Hvad er juraen i, at man så vil kunne stille op som deltidsformand eller som fuldtidsformand? Og har vi ikke brug for at tage stilling til fuldtidsformandens løn? Tingene og verden ændrer sig, og der kan være brug for at gøre noget nyt. Vi bakker naturligvis op om den beslutning, der vil blive taget. Så tak, Simon, men lad os blive bedre til klarhed.

Heidi Vølcker, Djurslands Folkehøjskole

Ros til Lisbeth. Vi er en lille forening. Hvis vi skal have en fuldtidsformand, fuldtids-generalsekretær og et stort sekretariat, så er det store kanoner, vi har. Det er mange ansatte ift. antal højskoler.

Søren Møllgaard Kristensen, Egmont Højskolen

Vi betaler en del for medlemskabet af foreningen, og det er fint med en formand, der holder øje med de vinde, der blæser. Så opbakning herfra til, at foreningen på den måde er klædt så godt på som muligt.

Simon Langkjær, Rødding Højskole

Processen kunne godt have været bedre. Op til beslutningen i dag har jeg ikke forstået, hvad tankegangen er og bevæggrunden er. Det kunne være skønt, hvis man tænkte over, hvilken organisatorisk retning, man stiler efter. Men fremragende oplæg, Simon.

Kurt Willumsen, Uldum Højskole

Tak for forslaget til bestyrelsen, jeg synes, det er et glimrende forslag. Jeg har selv siddet i bestyrelsen, og det er en kæmpe opgave. Min oplevelse er, at det har været helt urimeligt de forhold, vi har budt tidligere formænd på – og ikke mindst deres skoler. Jeg har altid syntes, det var godt med formand, der havde sin daglige gang på en højskole, men jeg kan bare se, at de vilkår, de har, har ændret sig helt dramatisk. Vi har brug for en tæt kontakt til embedsværket. Vi burde faktisk have ændret det tidligere. Husk at tage det med til hele foreningen, ikke kun på

forstandermøder, hvor det måske mest har været diskuteret. Fint, at det bare skal være en mulighed – ikke et krav. Så kan vi jo lave det om, hvis det ikke fungerer.

Erling Joensen, Viborg Idrætshøjskole

Vi idrætshøjskoler går ind for en fuldtidsformand.

Jacob Kjærsgaard Mortensen, Hadsten Højskole

Tak til Silkeborg Højskole og Ubberup Højskole for at have lagt formand til igennem mange år. Enig i, hvad Kurt sagde.

Simon Lægsgaard, Brandbjerg Højskole

Det er 9 mdr. siden, vi fremlagde forslaget. Det har været sendt til skolerne, så der har været god tid til at drøfte det. Vi tog det med på forstandermødet, fordi det var dét møde, der var. Set i bakspejlet, så ville jeg ønske, vi havde gjort det anderledes, for jeg kan høre, der var et behov, men jeg har simpelthen ikke set behovet. Jeg kan ikke se, hvad der har været gedulgt.

Mht. løn, så bruger vi 1,7 mio. kr. samlet set på bestyrelsen. Vi tror på, at en fuldtidsformand kan være med til at skaffe flere midler til skolerne. Hvis ikke, kan vi jo stemme anderledes næste gang. Om et øjeblik stemmer vi om, om det bliver muligt at stille op som fuldtidsformand.

Afstemning:

6 stemmer blankt

1 stemmer imod

120 stemmer for

Forslaget er vedtaget.

Forslag 2: Årsmødet giver FFD's bestyrelse mandat til at anvende op til 500.000 kroner af foreningens reserve til etablering af en forsikring til dækning af tilmeldte elevers forudbetalte skolepenge ved en højskoles konkurs. Bevillingen forudsætter tilslutning til etablering af forsikringen på forstandermødet i november.

Jakob Mejlhede, bestyrelsesmedlem, fremlægger

Siden 2000 er der i gennemsnit lukket 1 højskole om året - ved ca. halvdelen er det endt i konkurs. Det rammer den enkelte men også hele skoleformen. Hver gang det sker, skaber det frustration og vrede elever og forældre og henvendelser fra medier og politikere om, hvorfor vi ikke kan hjælpe, hvis ikke man får, hvad man har betalt for. Hvis alt er betalt forud, kan det være betydelige beløb. Bestyrelsen har kigget på tre modeller:

1. Konkurspulje i FFD-regi afsat af reserven som kan søges administreret af FFD. Det er vi blevet anbefalet ikke at gøre, da det kan sætte FFD's økonomi på spil og give megen administration.
2. Skolerne skal enkeltvis indbetale til en konkurspulje. Måske vil skoler, der er i krise, ikke have råd, og det vil derfor ikke hjælpe på problemet, ligesom skoler, der ikke er økonomisk klemt, ikke har incitament til at indbetale, hvormed præmien for de deltagende skoler bliver større.

3. At entrere med et privat forsikringselskab: Her er der forskellige løsninger afhængig af kursustype etc. Tilbuddene ligger ml 50-100 kr. pr årselev. Goudas tilbud vil koste ca. 450.000 kr. for foreningen.

Valg af model vil vi gerne drøfte på et forstandermøde. Der skal vi også drøfte, om vi vil etablere en ordning og hvornår. Hvis en ordning skal etableres allerede fra 2023, har det indvirkning på budgettet, og nødvendiggør et træk på reserven for etablering før 2024.

Jens Maibom Petersen, Silkeborg Højskole
Er det en årlig udgift eller engangsudgift?

Jakob Mejlhede, bestyrelsesmedlem
Det er en gang, der trækkes på reserven. Fra 2024 indregnes den årlige udgift i budgettet.

Afstemning
8 stemmer blankt
1 stemmer imod
Resten stemmer for

Forslaget er vedtaget.

Dagsorden punkt 6 - Fremlæggelse af budget 2023 og fastsættelse af medlemskontingent og skolekontingent

Forslag til budget for 2023 fremlægges af *Jakob Mejlhede, Bestyrelsen*.

Alle som har fulgt foreningens udvikling i de seneste år er nok opmærksomme på at sekretariatet er inde i en omstillingsproces.

Der har været mange opgaver og forandringer i sekretariatet, og der har i en periode også været større eksternt finansieret projektaktivitet. Perioden med Corona har sat krav til rådgivning til skolerne på nye områder, ligesom der er kommet flere nye skoler til og mange nye forstandere. Samtidigt med alt dette er der udgivet ny sangbog og Forlaget har kørt i højt gear.

Vi har haft høje elevtal i disse år, - med høje kontingentindtægter til følge - men vi har nu også indikationer på, at elevtal er på vej tilbage til et mere normalt niveau. Forlaget og bogsalget er også på vej mod et mere normalt leje.

Derfor skal budgettet justeres til den nye virkelighed, og der skal sikres balance i budgettet samtidig med en stadig opmærksomhed på både de nødvendige basisaktiviteter og de strategiske indsatsområder.

Der kan arbejdes på forskellige måder med at opnå denne balance – på indtægtssiden kan der arbejdes yderligere med at skaffe eksternt finansiering, og på omkostningssiden er det nødvendigt med yderligere opmærksomhed på ressourceanvendelse og det generelle omkostningsniveau. Budgetforslaget ligger derfor ud fra at give plads til denne omstilling. Som noget nyt er der også i budgetforslaget vist budgetoverslag for 2024. Der er i 2023 budgetteret med et underskud i denne omstillingsperiode – i 2024 sigtes der på at have opnået balance i budgettet.

Som bemærkning til budgetopstillingen, blev Tværgående Indsatsområder sidste år skilt ud i særskilte poster. Dette for at understrege, at der var afsat midler til indsatserne. Evalueringen er dog

at denne opstilling ikke giver et retvisende billede, da posterne ikke indeholder medarbejderressourcerne på de enkelte indsatser. Derfor er det valgt at indarbejde indsatserne under hhv. kommunikation og udvikling igen.

Der budgetteres i 2023 med et underskud på 545.000 kr. som trækkes på egenkapitalen. Kontingenter foreslået uændret. Kr. 200 for personlige medlemmer og for skoler kr. 2095 pr. årselev.

Budget 2023 vedtages.
Kontingenter vedtages.

Dagsorden punkt 8 – valg af formand

Kandidaten præsenterer sig selv.

Lisbeth Trinskjær, formand

Kan ikke forestille mig en mere meningsfuld opgave end som formand for FFD. Vil fremhæve 3 ting der ligger mig på sinde: 1. demokratiets udvikling og højskolernes rolle heri. 2. højskolerne som stærke, frie og mangfoldige. 3. samspil med omverdenen med ansvarlighed.

Lisbeth Trinskjær vælges som formand uden modkandidater.

Dagsorden punkt 9 - valg af bestyrelsesmedlemmer, der vælges af skolerepræsentanter

Kandidaterne præsenterer sig selv.

Claus Staal, Silkeborg Højskole

Formand for Internationalt udvalg og arbejdet med den global dannelse i foreningen, beskæftige sig med den verden vi er indfattet i. Stærk blik på det internationale, men også mellem højskolefolk hvor vi kan dele succeser og hårde tider.

Merete Østergaard, Den Skandinaviske Designhøjskole

Har siden maj 2018 været forstander, men været i bevægelsen siden 80'erne, så højskolerne har været stor del af mig. Vil tage højskolen ud i samfundet og omvendt. Behov for at kigge på, hvordan den samlede bestyrelse skal fungere og agere med en fuldtidsformand.

Peter Sebastian Petersen, Vejle Idrætshøjskole

Haft mange roller som højskoleansat, undtaget forstander. Blandt andet optaget af TAP-området. Har siddet i bestyrelsen i mange år. Formand for skoleindkøb og med i LØ, håber at fortsætte med det.

Julie Hauge, Gerlev Idrætshøjskole

Har været på Gerlev i 23 år, glad for muligheden for at stille op til bestyrelsen. Min oldefar var handelsminister og indenrigsminister – inden da var han på Askov Højskole med Schrøder som forstander, og det blev afgørende for hans liv. Højskolen har også været afgørende for mit liv, værdier, drømme og mod til at engagere sig i fællesskaber. Vil kæmpe for at, vi husker kernen i vores opgave. Bakker op om de strategier der er, men vi skal også have bunden med og huske de forskellige lærergrupper der skal udvikles.

Rasmus Fabricius, Oure Højskole

Blev provokeret af Jonas' opslag om, at der kun er én højskolelærer i bestyrelsen. Vil gerne gøre en forskel og stiller derfor op i dag. Jeg vil gerne have hverdagen med i bestyrelsen, og det er vigtigt at bestyrelsen er mere med i hverdagen, i FFD og i de enkelte højskoler.

Claus Staal og Peter Sebastian Petersen vælges.

Dagsorden punkt 10 – valg af bestyrelsesmedlemmer, der vælges af personlige medlemmer

Merete Østergaard og Julie Hauge vælges.

Dagsorden punkt 11 - valg af suppleanter

Rasmus Fabricius, Oure Højskole, vælges til 1. suppleant.

Mie Tast, Vallekilde Højskole, vælges til 2. suppleant.

Dagsorden punkt 12 – valg af revisor

Revisor er ikke på valg.

Dagsorden punkt 13 - Evt.

Rasmus Koldby Rahbek, Den Frie Lærerskole

Glad for at være med og være del af familien. Tillykke for den succes, højskolerne har i disse år. Den er vigtig ikke kun for os men de frie skoler generelt og for samfundet. Det betyder noget, at højskolebevægelsen er stærk for diskussioner om skoler og læreruddannelser. Mange vil nu gerne ligne højskolerne mere, det er nye tider. Vi har brug for højskolerne, men har højskolerne brug for den frie lærerhøjskole? Husk den frie lærerskole hvor eleverne i fem år uddannes til præcis den skoleform. Kom ned og besøg os!

Torben Vind Rasmussen, Efterskolerne

Kommer fra den skoleform med de næst dårligst-betalte lærere, om end vi ikke har lønstatistik. Men hvis man spørger de færdige lærerstuderende, vil de helst arbejde på efterskole. Tillykke med, at I vil arbejde med hele kulturen på højskolen som arbejdsplads. Vi har haft fuldtidsfrikøbt

formand i 14 år og er holdt op med at diskutere det. I har nu anledning til at diskutere forhold mellem bestyrelse, sekretariat og bagland. Vi har brug for højskolerne i denne reformtid, så vi kan stå sammen og ikke kun arbejde for hver vores skoleform og vores fælles forpligtelse

Peter Bendix Petersen, Friskolerne

Tillykke med fuldtidsformandsskab. Har fulgt siden de blev valgt til formænd samtidigt, vi kan mere sammen end hver for sig og vi har mange projekter sammen, Syng, Spis og Snak, Frirummet og nu i samarbejde med Udenrigsministeriet der har fokus på civilsamfundet som noget særligt dansk. Vi kan sammen løfte blikket og sætte signalflag.

Hans Christian Nielsen, Komit

Bringe hilsen, vi er der for jer, ejet af jer i demokratisk organisation; Merete. Der er ikke meget ånd i IT-systemer, men vi har arbejdet hårdt med at udvikle det de sidste halvandet år, der sker en masse da vi var nødt til at starte forfra med nye systemer der rulles ud over de næste halvandet år. Husk at bruge os.

Lars Thorkild, Højskolehistorisk forening

Tak for samarbejdet, særligt Lisbeth og bestyrelsen. De sidste to år har vores aktiviteter været noget skruet ned pga. Corona, men vi har koncentreret os om vores udgivelser, ikke mindst på vores hjemmeside. Derfor tak til FFD for hjælpen med det. Alle de arkivalier, vi har bevaret, er nu registreret og åbnet for offentligheden i Viborg. Vi har forsøgt at finde ud af, hvor mange folkehøjskoler der egentlig har været i Danmark. Der har ikke været en egentlig kortlægning, men nu håber vi, at det er ved at være lykkedes. Kortlægningen ligger nu på vores hjemmeside – med temmelig ukendte højskoler på. Hvad er tallet så: Omkring 350. For det kan være svært at gøre det op – nogle højskoler er flyttet, men er de så nye eller forskellige højskoler. Vi mangler fire adresser. Vi samler erindringer fra lærere og forstandere og har manglet 1960-1990 fra nogle af de højskoler, der opstod i disse år, men ikke findes i dag. Hvis I kender nogen, der kan sige noget om det, så prik endelig foreningen på skulderen. Kjeld Krarup (sekretær i Højskolehistorisk forening) har foreslået at lave en fornyelse af bogen Tekster om Højskolen. Grundtvigs fond har støttet med 50.000 til projektet. FFD har sagt ja til at indgå i arbejdet. Vi vil meget gerne understøtte skoleformen fremadrettet. Vi så gerne, at flere højskoler var medlem af vores forening. Det koster 200 kroner om året. Vi har mange personlige medlemmer, men ikke ret mange højskoler.

Ewa Smuk Stratenwerth, Ecological Folk Highschool in Poland

Takker for åbenhed og gæstfrihed og for at jeg i morgen må fortælle min historie og min fascination af Grundtvig. Det er unikt, hvad han har efterladt jer – at forstå hvad det er at være dansk og samtidigt noget universelt om mennesket. Vigtigt i dag hvor vi ser nationalistiske bevægelser. Den nationale identitet er ikke i konflikt med den universelle identitet. Tak for åbenhed og hjælp fra Lars Thorkild, Ove Korsgaard, Vartov, Sara og Jens Jørgen Pedersen.

Søren Willeberg, Gerlev idrætshøjskole

Jeg er direktør i Dansk Firmaidræt og bestyrelsesmedlem i Gerlev. Tak for alle tanker om det strategiske og langsigtede. Jeg vil bidrage med noget konkret – i næste uge er det nemlig Danmarks motionsuge. Vi er gået sammen med DR og andre idrætsorganisationer om motionsuge i uge 41. Vi håber, I vil invitere lokalområdet indenfor og lade dem møde idræt hos jer. Ikke kun

idrætshøjskoler, men alle. Det handler bare om bevægelse. Der er kun et enkelt arrangement på en højskole, og det er ærgerligt. Men vi arbejder videre med det i hvert fald de næste tre år, så jeg håber, I vil hoppe med. Måske som forening.

Jens Maibom, Silkeborg Højskole.

Tillykke til Lisbeth – overvej flere medlemsmøder, måske digitalt så bestyrelserne og personlige medlemmer kan være med. God vind med arbejdet.

Lisbeth Trinskjær, formand

Tak for hilsnerne til samarbejdspartnere om pædagogik, borgerligt, højskolehistorie. Tak til Ewa Smukfor at minde os om den universelle værdi, vi skaber her. Tak til de bestyrelsesmedlemmer, der stopper nu. Tillykke til de nyvalgte, også suppleanter. Farvel til Birgit og Simon. Birgit; det har været enormt berigende at have dig med i bestyrelsen. Det er vigtigt det ikke altid er nemt, du har givet medspil men også udfordret os. God til at insistere på at vi bruger energien på det vigtige. Farvel til Simon, du er udfordrende og loyal og har givet mange nye blikke på ting, er aldrig i tvivl om tæt makkerskab også i stormfulde tider. Kæmpe tak for det. I vil begge være savnet. Tak for en god generalforsamling.

Dirigenternes underskrift

dato 23/11. 2022 *Eva Terp-Hansen*

Eva Terp-Hansen

Nordjyllands Idrætshøjskole

dato 21.11.2022

Hans Christian Nielsen

Roskilde Festival Højskole

